

Angleži zasedli glavno fašistično bazo v Egiptu

Več tisoč italijanskih vojakov ujetih

PRVA FAZA VELIKE OFENZIVE

KAIRO, EGIPT, 12. dec.—Angleži so včeraj nasokčili na zasede Sidi Barrani, glavno italijansko vojaško bazo v Egiptu, in velik kos ozemlja. Glavni angleški stan v Kairu poroča, da motorne kolone prodirajo naprej. V ofenzivi, ki se je pričela v nedeljek, so Angleži ujeli čez tisoč italijanskih vojakov, med temi tri generale. Srdite se zdaj v teku v puščavah. Glavni od Sidi Barranija se fašistične čete še upirajo, toda znanost kaže, da bo odpor kmalu zlomljen. Okupacija te baze je največji uspeh angleške oborožene sile. Mehanične in motorne angleške enote prodirajo proti sredozemskemu morju in vsa italijanska armada v Egiptu je v nevarnosti uničenja.

Kairo, Egipt, 11. dec.—Angleška armada v Egiptu je uničila komunikacijske zveze med prvimi in zadnjimi italijanskimi četami. Poslužila se je bliskovite vojnne taktike, s katero je molirala veliko število italijanskih vojakov in jih potisnila v past, iz katere se ne bodo mogli izmota. V ofenzivi je posnela taktiko Hitlerjeve vojnne mašine na zapadni fronti.

Sem dospela poročila se glase, da so Angleži prebili italijanske obrambne pri Sidi Barraniju, glavni italijanski vojaški bazi ob sredozemskem morju, iz katere so fašisti udarli v Egipt pred več tedni. Angleške čete zdaj prodirajo naprej in odrezale so že dve italijanski diviziji od glavne armade.

Sidi Barrani je obkrožen od obeh strani poleg drugih italijanskih vojaških taborišč. Angleži so ujeli več tisoč italijanskih vojakov in zaplenili mnogo tankov in motornih vozil. Policijske, katere so okupirali, so že vdrili in v teku so priprave za veliko ofenzivo.

Istovremeno so angleški letalci bombardirali vsa italijanska vojaška taborišča in cesto, ki spaja Sidi Barrani z Bardijo, po kateri dobivajo Italijani oporo in živila iz Libije, svoje afriške kolonije. Čez dvajset italijanskih bombnikov je bilo uničenih na letališčih, katere so Angleži bombardirali.

V Kairu je nastalo veliko vznemirjenje, ko so prišla poročila o angleških zmagah. Listi so objavili poročila pod velikimi naslovi, da je angleška ofenziva prišla konca za "Mussolinija." Čene delnicam na burzi so takoj poskočile.

Atene, 11. dec.—Bežeči Italijani dobivajo težke udarce na severni fronti, je izjavil predstavnik grške vlade. Grške čete so dobile velike količine bojnega materiala vseh vrst, ki so ga dobili Italijani pustiti. Ostanke razbite devete italijanske armade zasledujejo grške čete.

Grške čete zdaj prodirajo proti Elbasanu, kjer se odpira fronta proti Tirani, glavnemu albanskemu mestu. Včeraj so zasedle strateške pozicije v potočinskih ob jezeru Ohridi.

London, 11. dec.—Prva faza ofenzive, ki ima potisniti Italijane iz Egipta in Libije, je bila uspešna z uspehom, je rekel premier Churchill v svojem govoru v parlamentu. Poslanci so navdušenjem sprejeli premierjev izjavo. Churchill je dejal, da so bili načrti glede velike ofenzive proti Italijanom v Afriki sestavljeni pred več tedni,

Važno za mladeniče v taborih CCC

Vlada odpre hranilnice zanje

Chicago.—Čikaški urad, 2647 So. Archer Ave., za izbiranje mladeničev, ki služijo v taboriških CCC (Civilian Conservation Corps), naznanja, da po 1. januarju 1941 jim bo od njihove mesečne plače \$30 odtegnjenih \$7.00 in ta vsota bo shranjena v posebnem skladu, ki se jim izroči, ko dokončajo svojo službo.

Mladeniči bodo še nadalje prejeli \$8.00 v gotovini mesečno, ampak njihova družina bo po 1. januarju 1941 prejela \$15.00 namesto \$22.00 kot je prej. V slučajih, v katerih ni družina v denarnih stiskah, bodo mladeniči lahko shranili \$22 mesečno, če bodo hoteli in po odpustitvi iz službe bodo dobili vso vsoto prihrankov.

To izpremembo je odobril predsednik Roosevelt na priporočilo Paula V. McNutta, federalnega administratorja za socialno zavarovanje v Washingtonu, D. C., ki je rekel, da je to potrebno, kajti mladeniči, ko se vrnejo domov, bodo potrebovali prihranjeno vsoto, dokler ne dobe druge službe. Mladeniči v Chicagu in okolici, ki so brez zaslužka in v starosti 17 do 23 in pol leta in ki se želijo poslužiti prilike za službo v taboriških CCC, naj se prijavijo na zgoraj omenjeni naslov.

Konferenca o pomoči Angliji

Vprašanje posojila in kreditov

Washington, D. C., 11. dec.—Problem večje ameriške pomoči Veliki Britaniji v obliki posojil in kreditov je bil na rešetku na konferenci visokih vladnih uradnikov. Konferenco je sklical federalni zakladnik Henry Morgenthau.

Kratko poročilo, izdano po zaključku konference, omenja le, da se je vršila diskuzija o informacijah, katere so ameriški uradniki dobili od Fredericka Phillipsa, angleškega finančnega podministra.

Slična konferenca je bila sklicana zadnji teden tik pred naznanjenim, da je Phillips na poti v Ameriko. Značilno je dejstvo, da je angleški poslanik Lothian po prihodu Phillipsa v Združeno državo izjavil, da je bilo že dano zagotovilo o večji ameriški finančni pomoči Veliki Britaniji, šepav Johnsonov zakon prepušča posojila državam, ki so ustavile plačila na svoje dolgove v Ameriki. Med temi državami je tudi Anglija.

Nekateri washingtonski krogi trdijo, da je finančni položaj Velike Britanije boljši kot se domneva. Ona ima na razpolago zadostna sredstva za financiranje vojnih operacij proti Nemčiji in Italiji. Britske investicije v Kanadi in latinskih republikah, katere se lahko sprostijo, predstavljajo milijarde dolarjev.

Prva špiona obešena v Angliji

London, 11. dec.—Prva dva špiona, odkar je Anglija v vojni z Nemčijo, sta bila včeraj obešena na dvorišču londonske jetnišnice. To sta bila Karl Meier in Jose Waldberg. Oba sta bila aretirana kmalu po prihodu v Anglijo.

Angleška finančna pomoč Kitajski

London, 11. dec.—Parlament je bil informiran, da je Anglija dala finančno pomoč Kitajski v vsoti \$40,000,000. O tem je poročal parlamentu zunanji podminister Richard A. Butler.

RUMUNSKA ARMADA DOBILA VEČJO OBLAST

Državna kontrola industrij in trgovine

SOLIDARNOST MED SLOVANI

Bukarešta, Rumunija, 11. dec.—Diktator Ion Antonescu je danes uveljavil dekrete, ki dajejo članom armadnega štaba oblast kontrole in militarizacije ter upravljanja industrij in trgovinskih podjetij v vseh slučajih, kjer je to potrebno v interesu države.

Uslužbenci podjetij in industrij, ki pridejo pod državno kontrolo v smislu dekretov, se morajo podvreči vojaški disciplini. Oni, ki bi se upirali, bodo postavljeni pred vojno sodišče, ki bo izrekel drastične obsojile.

Na tisoče študentov se je včeraj udeležilo proslav 18-letnice postanka protifašistiškega mladinskega gibanja. Studentje so v demonstracijah prisegali, da bo vse, ki se upirajo Železni gardi, doletela teška kazen.

Horia Sima, podpredsednik vlade in načelnik Železne garde, je v svojem govoru naglašal, da se v deželi še elementje, ki bi radi uničili njegovo organizacijo, kar pa se ne bo zgodilo. Železna garda zdaj vlada deželo in ljudstvo jo podpira. Židje so imeli veliko zaslonko pri bivšem kralju Karlu, ki so ga gardisti pogrnali iz dežele.

Policijska sila v Bukarešti je bila včeraj postavljena pod direktno kontrolo državne tajne policije. Uradni krogi niso pojasnili te akcije.

List Curentul, glasilo rumunskih nacijev, piše, da se opaža tendenca na Balkanu glede solidarnosti Slovanov pod vodstvom sovjetske Rusije. Ta tendenca povečuje važnost Rumunije v okviru ošiške Rim-Berlin. List apelira na Rumunce, naj napnejo vse sile za utrditev enotnosti. Diktator Antonescu je uveljavil nadaljnji dekret, naperjen proti Rumuncem, ki delajo proti interesom države v tujini. Na podlagi tega dekreta bodo vsi izgubili državljanstvo in premoženje. Imetje njihovih otrok v Rumuniji bo vlada konfiscirala.

Naciji se bahajo z uspehi

Dva angleška parnika potopljena

Berlin, 11. dec.—Nacijski krogi se ponašajo, da so dosegli nove uspehe na morju včeraj, ko je nemška podmornica torpedirala in potopila dva oborožena trgovska parnika. Tonaža teh je znašala 14,500 ton. Parnika sta bila napadena in potopljena v južnem delu Atlantika.

Stotnik Victor Schuetze je bil odlikovan in počaščen v znak priznanja izkazanega junaštva in sposobnosti. On je poveljnik podmornice, ki je v zadnjih dneh potopila več angleških parnikov, katerih skupna tonaža je znašala 55,000 ton.

London, 11. dec.—Admiralita je naznanila, da je Anglija izgubila 13 trgovskih parnikov v tednu, ki se je končal 1. decembra, katerih tonaža je znašala 52,229 ton. Berlinako poročilo, da je tonaža v omenjenem tednu potopljenih angleških parnikov znašala 227,500 ton, je bilo zanikano.

Kongresna akcija proti stavkam

Odsek študira predložene načrte

Washington, D. C., 11. dec.—Kongresniki, ki bi radi preprečili stavke v obrambnih industrijah, so izjavili, da bo morda kongres šel do akrajnosti in sprejel zakon, da se stavke v teh industrijah proglašajo za izdajstvo in stavkarje kaznuje kot izdajalce.

Kongresnik Hobbs, demokrat iz Alabame in član justičnega pododseka, kateremu je bila poverjena študija situacije, je dejal, da je drastična akcija proti stavkam potrebna. Prišla bo, ako delavci in delodajalci ne bodo kooperirali. Oni, ki študirajo načrte glede omejitve stavk, se zanimajo za pogodbo, ki je bila sklenjena v Pattersonu, N. J., med Wright Aeronautical Corp. in neodvisno delavsko unijo, ki trdi, da reprezentira večino izmed 16,000 delavcev; ki so upošle v tovarni te korporacije.

Pogodba prepoveduje vse stavke in druge aktivnosti, ki bi ovirale produkcijo. Vse nastale pritožbe med unijo in korporacijo rešujejo člani nepristranskega odbora.

Hobbs je dejal, da drastični ukrepi proti zastojni obrabi v obrambnih industrijah morajo biti veljavni za delavce in delodajalce. "Ustavitev dela po delavcih ali kompanijah se lahko proglašajo za izdajstvo," je rekel kongresnik. "Ako se bo pokazala potreba, bo kongres prepovedal stavke."

Isador Lubin, statistik federalnega delavskega departmanta, je, ko je nastopil pred kongresnim odsekom, ki proučuje problem seilvenih delavcev, izjavil, da je treba čestitati delavcem in delodajalcem zaradi relativno malega števila stavk. Lubin je dejal, da je bilo manj stavk v zadnjih petih mesecih, ko je vlada začela izvajati obrambni program, nego v prvih petih mesecih po vstopu Amerike v prvo svetovno vojno.

Zbiranje japonskih čet ob Indokini

Bombni napad na kitajsko mesto

Hanoj, Indokina, 11. dec.—Poročila iz zanesljivih virov se glase, da so se nadaljnje japonske čete izkrcale na otoku Spratlyju, ki leži med Bornejem in zalivom Camrahom, glavno indokinsko pomorsko bazo. Čez 5000 japonskih vojakov se že nahaja na tem otoku.

Opazovalci situacije pravijo, da koncentracija japonske vojske je uvod v pomorsko operacijo. Japonski načrt določa odrezanje Singapora, angleškega pomorskega oporišča, od indokinskega ozemlja. Francoske avtoritete poročajo, da so bombe, katere so vrgli siamski letalci na obsejno mesto Savannakhet včeraj, porušile bolnišnico. Več oseb je bilo ubitih in ranjenih v napadu. Francozi so se maščevali za napad s bombardiranjem siamskih obmejnih mest.

Hongkong, 11. dec.—Sem so dospela poročila o srditih bitkah med Japonci in Kitajci v provinci Sujuan, severna Kitajska. Pričelo se je, ko so Japonci začeli prodirati proti Paotovu, važnemu železniškemu križišču, ki spaja kitajsko provinco s Pekinom. Poročila naglašajo, da so bili Japonci vrženi nazaj v več krajih.

Sanghaj, 11. dec.—Več sto ljudi je bilo ubitih in ranjenih, ko so japonski letalci napadli z bombami Kinhuo, mesto v provinci Čekiang, kjer je sedež provinčne vlade. Ta se je umaknila v to mesto, ko so Japonci zasedli Hankov pred dvema letoma.

Beneš napovedal poraz nacijske Nemčije

Domače vesti

Obiski

Chicago. — John in Fajga Sarley ter njun sin Johnnie in hči Aria iz Girarda, Kans., so 10. t. m. obiskali gl. urad SNPJ in uredništvo Prosvete.

Nov grob v Penni

Verona, Pa. — Dne 9. decembra je tu umrl John Majdič, star 58 let in rojen v Zarečici pri Ilirski Bistrici na Primorskem. V Ameriki je bil okrog 30 let in bil je član društva 216 SNPJ.

Odšel prostovoljno v smrt

St. Michael, Pa. — Dne 8. decembra se je tukaj ustrelil Henry Sebalj, star 28 let in rojen v Ameriki. Pred nekaj meseci je bil še član društva 190 SNPJ.

Dvojna smrtna nesreča

Cleveland. — Kot smo že včeraj poročali, sta se zadnja nedeljo ubila pri avtomobilski bližini Sanduskyja, O., John Rudman, star 26 let in rojen v Clevelandu ter Rose Speh, stara 22 let in tudi rojena tu, oba samaka. V avtomobilu so bili poleg teh dveh še David in Mary Vrečko, Mike Speh, Frank Avsec in štiriletni Anton Avsec; od teh je bila Mary Vrečko hudo poškodovana, vsi ostali pa imajo le lahke poškodbe. V njihov avto je treščil neki drugi avtomobil s takšno silo, da sta se oba prevrnila. — Dne 9. t. m. je umrla Frances Smole-Levstik, roj. Ponikvar, doma iz Siemena pri Blokah. V Ameriki je bila 24 let in tu zapašča moža, dve hčeri, brata in dve sestre. Bila je članica društva 142 SNPJ. — Louis Hočegar, star 61 let, ki se nahaja v zaporu iz razloga, ker noče svoji ločeni ženi plačevati \$7 na teden, je te dni izjavil pred sodnikom, da je raje do smrti v ječi, kakor da bi plačal en sam cent.

Novica o "bratskem zagričaju"

Chicago. — Prosveta je pred dnevi posnela po Amerikanskem Slovcu vest o jugoslovanski proslavi Ujedinjenja v Pilsen Parku v Chicagu in zraven je notirala iz pripombe A. S. v "jugoslovanskem" jeziku, da se je "bratca" pri baru stepa. Na to odgovarja A. S. od 10. t. m., da ni bilo res, da se je "bratca" stepa, pač pa se je "bratca" pri baru objemala in poljubovala, kajti "bratski zagričaj" pomeni objem — nakar A. S. opazuje urednike Prosvete, da so ignoranti, ker ne razumejo hrvaščine. Zares je to slaba novica! Hrvaščino ne razumemo! Mi pa odgovorimo z novico, da so uredniki A. S. tisti, ki ne razumejo hrvaščine. Prvič jim povemo, da množina "bratje" je v hrvaščini "bratca" in ne "braco" kot oni pišejo, drugič jim pa povemo, da so s svojim otročjim "bratskim zagričajem" (ki ga u rednik i Prosvete dobro razumejo) naredili dvoumnost. Čemu poročati, če se kdo objema pri baru? Mi smo že videli Hrvatce (in tudi Slovence), ki so tudi bili v "bratskem zagričaju" pa so jih drugi vlekli narazen. Ta novica naj uči reporterje pri A. S., naj bodo v bodoče previdni s svojo "jugoslovanaščino."

Sodišče potrdilo obsodbo mornarjev

New York, 16. dec. — Člani federalnega sodišča so soglasno potrdili obsodbo enajstih mornarjev, članov posadke parnika Ewa, ki so se spuntali, ko se je parnik nahajal na visokem morju. Obsojeni mornarji so člani unije.

Cehoslovaški državni svet ustanovljen v Londonu

POSLEDICE POMORSKE BLOKADE

London, 11. dec.—Edvard Beneš, predsednik provizorične čehoslovaške vlade v Londonu, je v razgovoru z reporterji dejal, "da je popolnoma uverjen, da bo Nemčija poražena v tej vojni." Kot razloge je navedel rezultat predsedniških volitev v Ameriki, angleško zmago v borbi za Anglijo, napako italijanskega diktatorja Mussolinija, ki je provociral vojno z Grčijo, posledice britske blokade proti Nemčiji in očitno dejstvo, da je Italija ovirala Nemčiji in da bo kot taka tudi ostala.

Beneš je dalje rekel, da sta samo dve državi gospodar morij — Velika Britanija in Amerika. Potencialna letalska sila Velike Britanije in Amerike je tako velika, da je Nemčija ne bo nikdar dosegla.

Razgovor med Benešem in reporterji je sledil naznanilu o ustanovitvi čehoslovaškega državnega sveta. Angleška vlada je priznala čehoslovaški provizorični režim, ki je bil formiran 21. julija. Državni svet tvori 40 članov, katere je imenoval Beneš.

Za predsednika državnega sveta je bil izbran Rudolf Bechyne, podpredsednik bivše čehoslovaške vlade, prosvetni in prometni minister. Bechyne je kovinarski delavec. V Anglijo je pobežnil preko Poljske.

Dr. Milan Hodža, ki je padel kot predsednik čehoslovaške vlade po sklenitvi "sporazuma" v Monakovu, je prvi podpredsednik državnega sveta. Moinaigorn Pavel Machacek, Slovák, je drugi podpredsednik sveta.

Državni svet je bil ustanovljen z namenom, "da sestavi politično in mednarodno mašinerijo; ki naj bi mu prinesla splošno priznanje, da reprezentira čehoslovaško državo." Ta svet bo skušal dobiti kontrolo nad češkimi imetjem in krediti v tujini.

Porota zadala udarec komunistom

Tajnik komunistične stranke obtožen

Oklahoma City, Okla., 11. dec.—John Eberle, pomožni okrajni pravdnik, je izjavil, da izrek porote proti članu komunistične stranke pomeni konec komunističnih aktivnosti v tej državi, če bodo izrek odobrila vlada, sodišča. Porota je namreč obtožila Alana Shawa, tajnika komunistične organizacije v Oklahoma Cityju, kršenja zakona proti kriminalnemu sindikalizmu in kod člana stranke, ki propagira nasilno strmooglavljenje ameriške vlade in ustave.

Eberle je dejal, da je vsak član komunistične stranke podvržen kazni v smislu zakona proti kriminalnemu sindikalizmu. Maksmalna kazen je deset let zapor in plačitev \$5000. Vsak, ki postane prostovoljno član komunistične stranke, je podvržen prosekuciji.

Robert Wood, tajnik državne komunistične organizacije, je bil že v oktobru obtožen kršenja zakona proti kriminalnemu sindikalizmu. On se nahaja na svobodi pod poročitvom. Poleg Shawa in Wooda bo prišlo deset drugih komunistov pred sodišče. Vsi so bili aretirani v policijskem navedu na glavni stan komunistične stranke v Oklahoma Cityju.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT
GLASILO IN LARNA SLOVENSKE NARODNE
PODPORNE JEDNOTE
Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Glasovi iz naselbin

Tehnokracija ne mara kritike
La Jolla, Calif.—V mojem prvem
dopisu o tehnokraciji v Prosveti z dne 25. okt. sem prosil
čitatelje, naj ne kritizirajo mojih
dopisov, še manj pa vrlo organizacijo
"Technocracy Inc." To sem storil iz
razloga, ker vem, da večina ljudi,
pa naj bodo drugače odlično izobraženi
ali pa navadni delavci, ne morejo
razumeti tehnokracije kar prvi dan.
Za to je potrebna dobra volja, čitanje,
premišljanje, poslušanje tehnokracijskih
predavanj. In če je enkrat toliko voljan, da
pristopi, mora iti skozi večerno šolo,
da dovrši 22 nalog in šele tedaj je
zrel in nič poprej, da lahko kritizira
tehnokracijo, če le zamore.

Tehnokracija se je porodila leta 1919 tukaj v Ameriki
od pristnih Amerikancev in nima
prav nič opraviti s preroki Azije,
Afrike ali Evrope 25 ali več sto let
nazaj. Vse tisto prazno pisarjenje
Antona Gardna v Prosveti z dne 26. nov.
bi moralo izostati. Ker pa je za dejansko
zapisano, bi ga prosil, da vse takoj
prekliče. Garden se s svojim
kritiziranjem tehnokracije precej
ponižuje, s tem pa tudi škoduje
našemu delavskemu listu Prosveti.
Druge imam vse spoštovanje do njega
in ga prosim, da se ne prenagli
prihodnjic.

Kakor se je sam izrazil, ne v
ravno dosti o tehnokraciji; tako
daleč že prav, vsi se moramo učiti,
a radi tega pa ne sme biti
kriticiziranja, to je prvo. Priporočil
bi mu tiste knjžice, katere sem
oziroma smo že v prejšnjih dopisih
in mu priporočam, naj se tudi
večkrat udeleži tehnokracijskih
predavanj. Pri teh predavanjih
ne bo on edini izobraženec—in
to še celo mogoče od navadnega
delavca tehnokracije—poslušalci
so od vseh slojev. Na pr. meseca
oktobra, ko je bil Howard Scott,
ustanovitelj Technocracy Inc.,
tukaj v San Diegu na govorniški
turi, je bila velika dvorana
natlačena ljudi vseh slojev,
med temi visoki častniki mornarice
in vojaštva ter njih družine.
Po končanem govoru so mu
čestitali in stisnili roko v popolno
zadovoljstvo ter mu želeli dober
uspeh. Navzoče občinstvo, okoli
5000, mu je ploskalo in žvižgalo,
da je do arca pretreslo radosti in
zadovoljstva vsakega navzočega.

Meseca maja in oktobra smo
imeli v San Diegu parado ali
pohod tehnokracije. Udeležilo se
ga je do 125 sivoobarvanih
tehnokracijskih avtov in mnogo
še ne prebarvanih. Vse kare so
nosile znake, imena in druga
tehnokracijska gesla. Policia nas
je spremljevala in ustavila ves
pohod, da smo dokončali pohod
v najlepšem redu. Nekaj avtov
je bilo opremljenih z zvočniki,
tako da so presenečene množice,
mogoče prvokrat v življenju,
videle in slišale znak in glas
tehnokracije.

Ne le A. Garden, pač pa tudi
Diesov komitej je hotel
tehnokracijo pochniti—a oditi je
moral z dolgim nosom. Kakor
vsem čitateljem, posebno še
Gardnu priporočam revijo
"Technocrat" za mesec november;
stane 15c ter se dobi pri The
Technocrat, 1907 S. Grand Ave.,
Los Angeles, California. Naročite
si tudi zadnji 2 številki revije
"Technocracy", series A, št. 19 in 20
(po

15c) od Technocracy, 155 E. 44
St., New York, N. Y. Številka
19 prinaša zemljevid "Tehnata"
ter na straneh 16—21 pojasnila,
za katera Anton Garden
vprašuje, zakaj je tehnokracija
leta 1932-33 nenadoma utihnila
in vidi deli boste, da tehnokracija
se že zmiraj fantje od fare.

Naša organizacija Technocracy
Inc. že šteje več milijonov
članov in pridno napreduje. Torej
ne bo potrebno čakati še desetletja,
ali pa celo tako brezumno
govoriti, da mi tega ne čakamo.

Ponovno vas spodbujam, rojaki,
pridružite se tej odlični
organizaciji—Technocracy Inc.—
Naj vas ne ovirajo nespokojeni
kritiki, ker oni bodo v kratkem
času obžalovali svoje nepremišljeno
kritiziranje.

Končno naj omenim, da sem
dobil na moje dopise več
pohvalnih pisem, za kar se
dotičnim lepo zahvaljujem.
Prejel sem tudi pismo od
enega rojaka tehnokracije,
ki piše, da tudi on bi rad
storil svojo dolžnost v prid
tehnokraciji, pa se boji, da
bi mu uredništvo Prosvete
zabranilo dopis, ker ni član
SNPJ. Radi tega ga prosim
Prosveto za gostoljubnost,
naj ne ovira dopisov nečlanov;
zagotavljam vas, da radi
tehnokracijskih dopisov bo
Prosveta le pridobila. Želel
bi, da ostane Prosveta delavcu
v izobrazbo, naj nosi baklje,
naj po svetli v vse temne
prostore nevednosti in
nazadnjaštva.

Matt A. Turk.

Gardnov odgovor
Chicago.—Namesto odklanjanja
kritike, bi bilo bolj na
mestu, če bi br. Turk odgovoril
na moje glavno in
fundamentalno vprašanje,
preko katerega tudi
tehnokracije ne morejo
iti, če ni so navadni
sanjariji. In vprašanje
je, kako bodo tehnokracije
dobili politično oblast
(državo) v svoje roke
za izvedenje svoje
socialne revolucije,
ako ne s politično
akcijo, katero
ODKLANJAJO?

Dokler ni zadovoljivega
odgovora na to vprašanje,
ki je najbolj pereče
za prehodno dobo
iz stare civilizacije
v novo, je vse
drugo le sanjarija
in utopija. Mar
so tehnokracije tako
naivni, da mislijo,
da jim bodo
kapitalisti in sploh
vsi plutokraciji
z vsem kapitalističnim
političnim
štabom vred
enaostavno
izročila državo,
se spokorno
odpovedala
privilegijem in
ogromnemu
bogatstvu,
češ takaj
imate naše
korporacije
in državo
in jo
spremenite
v "tehnat"
v korist
vsega
človeštva?

Če tehnokracije tako
mislijo, potem se
iz zgodovine niso
ničesar naučili.
Če pa o tem
vprašanje
sploh ne
razpravljajo,
in meni
se vidi, da
ga popolnoma
ignorirajo
in zametujejo,
potem le
varajo se
in tudi
druge. Hočeš,
nočeš, kdor
se bo
polačil
politične
oblasti
(države)
in jo
obdržal,
bodisi z
glasovnico
ali z
revolucijo,
tisti bo
tudi
ustvarjal
novo
družbo,
pa naj
bo
tehnokracija,
socialistična,
fašistična
ali
kakršnekoli
baže.

Anton Garden.

Vesti iz Bridgeporta
Bridgeport, O.—Zadnje dni
novembra je bila velika
eksplozija v
premogorovu
Penn Ohio
Coal Co.,
ki je
zahtevala
31
človeških
žrtv.
Omenjeni
rov
se
nahaja

25 milj od Bridgeporta pri
Canadzu. Tam so bili
vedeni
nakladni
stroji
tako
od
začetka,
ko
so
rov
odprli.
V
njem
pobirajo
tako
zvano
spodnjo
žilo
premoga,
ki
je
veliko
globokejša.
Tam
je
bila
tako
od
začetka
prava
mesnica.
Ko
sem
se
pred
8
lety
nahajal
v
bolnišnici,
akoraj
ni
bilo
dneva,
da
ne
bi
koga
prišeljal,
ki
je
bil
tam
pobit.
Bilo
je
pravo
znanstveno
priganjstvo.

Kako
je
nastala
eksplozija,
še
niso
poročali,
ko
to
pišem.
Eno
truplo
so
dobilj
kmalu
ven,
vzelo
pa
jim
je
par
dni
predno
so
prišli
do
drugih.
Sprvega
so
rekli,
da
je
bil
tudi
neki
slovenski
član
SNPJ
med
ubitimi,
ampak
je
menda
pomota.
Soditi
po
imenih,
so
večinoma
Američani.

Letos
sta
bili
v
tej
okolici
dve
veliki
rudniški
eksploziji.
Meseca
marca
je
bila
pri
Neffau,
kjer
je
zahtevala
71
žrtv.
Organizirano
delavstvo,
predvsem
pa
premogarska
unija
je
močno
pritisnila
na
kongres,
da
sprejme
Neeleyjev
osnutek
za
federalno
inšpekcijo
premogovnikov,
ampak
hlapi
premogovnih
baronov
so
ga
v
obeh
zbornicah
položili
na
polico.
Ampak
podvzeti
bodo
zopet
koraki
za
sprejetje
tega
za
premogarje
potrebne
zakona.
Tukajšnji
kongresnik
Carl
Lewis
je
glasoval
proti
temu
predlogu
in
bil
vsa
tega
pri
zadnjih
volitvah
poražen.

Letna
seja
društva
13
SNPJ
je
bila
še
precej
dobro
obiskana.
Bila
bi
lahko
še
bolje,
kajti
ni
bilo
izgovora,
da
niso
vedeli,
ker
je
bila
oglašena
v
Prosveti
v
obeh
jezikih
in
tudi
v
lokalnih
listih.
Izvoljeni
so
bili
vsi
stari
odborniki
razen
predsednika
Johna
Rebola,
ki
je
že
dolgo
bolan
in
ne
vemo,
kđaj
bo
ozdravil.
Njegovo
mesto
je
zavzel
Peter
Krofflich,
podpredsednik,
Kroffličev
pa
Alfred
Bradach.
Društvo
je
ostalo
pri
Prosvetni
matici,
katero
priporoča
tudi
uredništvo
Prosvete,
in
pri
federaciji
SNPJ.

Kar
se
tiče
napredka,
smo
pri
društvu
narasli
v
tekočem
letu
za
šest
članov.
Tudi
finančno
smo
se
vzdržali
z
dvema
priredbama,
kateri
smo
imeli
skupno
z
angleško
poslujočim
društvom
640
in
obe
sta
dobro
izpadli,
posebno
pa
zadnja
26.
okt.
Po
seji
smo
imeli
člansko
zabavo
skupno
z
društvom
640.
Kot
tajnik
sem
in
bom
v
bodoče
delal
v
korist
društva
in
SNPJ,
kar
bo
v
moji
moči.
Na
seji
sem
razdal
tudi
stenski
koledar
SNPJ
in
knjige
Prosvetne
matice—Družinski
koledar
je
prišel
še
drugi
dan.

Apel
predsednika
SNPJ,
naj
društva
izvolijo
dobre
odboje,
ker
so
njih
duša,
je
na
mestu.
Je
resnica,
ako
se
odborniki
ne
zanimajo,
je
mrtvilo.
Ampak
odbor
potrebuje
tudi
kooperacije
članstva;
kjer
je
ta,
je
uspeh
gotov
v
vseh
ozirih.
Naša
priredba
26.
oktobra
je
pokazala,
kaj
se
lahko
stori,
ako
delamo
skupno.

V
ponedeljek
zvečer
smo
pa
z
br.
Josephom
škofom
iz
Barbertona
in
Johnom
Vitezom
z
Blaina
obiskali
sejo
društva
640
in
jih
pridobili,
da
so
pristopili
k
Prosvetni
matici.
Tudi
oni
so
imeli
živahno
sejo.
Izvoljen
je
bil
skoro
ves
stari
odbor;
nova
sta
nadzornica
Mary
Krofflich
in
zapisnikar
Fred
Potnik.
Tudi
oni
so
imeli
zabavo
po
seji
in
udeležba
je
bila
skoro
tako
velika
kot
naša.

Kar
se
tiče
sej,
je
treba
nekaj
storiti,
da
bodo
privlačne,
da
se
jih
bo
udeleževala
posebno
mladina.
Dobre,
kratke
seje
in
po
tem
kakšna
stvar,
katero
mladina
ljubi.
Časi
niso
taki
kot
kratki,
ko
smo
bili
mi
mladi
in
navdušeni
in
seveda
tudi
imeli
kakšen
cent
v
žepu.
Danes
je
ubohštvo.
Človeku
je
kar
nekam
tuje,

ko
bi
šel
rad
na
sejo,
toda
ni
denarja
za
asegment.
Mladina
pa
tudi
pri
angleško
poslujočih
društvih
nima
tistega
zanimanja
in
navdušenja
za
društvo
kot
smo
ga
mi
imeli.
Ravno
vsa
tega
bomo
moral
podvzeti
korake,
kako
širiti
cilje
SNPJ
med
članstvom,
kako
jih
pridobivati
v
jednoto
in
kako
pritegniti
na
seje.

Kot
je
bilo
že
poročano,
se
seja
kluba
11
JSZ
ta
mesec
vrši
četrto
in
ne
tretjo
nedeljo.
To
bo
22.
dec.
ob
navadnem
času.
In
ker
bo
to
letna
seja,
ponovno
opozarjam
članstvo,
da
se
gotovo
udeležite.

Družinski
koledar,
katerega
bi
si
moral
vsakdo
naročiti,
gre
dobro
ob
rok.
Ko
sem
stenski
koledar
SNPJ
pokazal
v
šoli
učiteljem,
ga
niso
mogle
prehvaliti
in
sem
jih
moral
par
dati.
Seveda
sem
jim
tudi
pojasnil,
kaj
je
SNPJ.
V
Družinskem
koledarju
vidim
veliko
oglasov
iz
Detroita,
od
katerih
jih
je
veliko
dobil
Peter
Benedikt.
Vidi
se,
da
se
Peter
pri
vseh
zaposlenosti
potrdi,
da
nekaj
stori
za
dobro
stvar.
Ko
sem
zadnjič
nekaj
omenjal
o
br.
Langerhelci,
nisi
sem
povedal,
da
je
doma
iz
Škofje
Loke
na
Gorenjskem,
Peter
Benedikt
pa
je
menda
malo
naprej.
Oba
sta
dobra
delavca
za
našo
stvar.

Kot
vidim,
se
po
mnogih
mestih
vedno
bojje
dela.
Tukaj
pa
je
vedno
slabše.
Freda
Snoy
je
še
vedno
v
otroški
bolnišnici
v
Columbusu,
O.
Kot
pravijo,
bo
vzelo
še
več
kot
dve
lety
predno
bo
hodila,
toda
kako,
je
vprašanje.
Sploh
je
vprašanje,
kako
se
bo
vse
izteklo.
Tukaj
imamo
precej
bolnikov,
ki
so
večinoma
starejši
člani.
Garali
so
vse
življenje
in
se
v
rovih
ali
tovarnih
nabrali
vseh
vrst
bolezni,
za
katere
se
kot
mladi
niso
zmenili,
ampak
leta
te
pritisnejo
in
pokazuje
znake.

Zdaj
bo
prišel
čas
sezonskih
voščil.
Bogatini
si
jih
bodo
lahko
voščili
in
tudi
Miklavža
igrali,
ampak
mi
...?
Jaz
sem
zopet
prestal
svoje
to
leto.
Dosei
jih
je,
ki
so
še
na
slabšem,
posebno
premogarji,
katere
v
naši
dolini
tare
brezposelnost
že
zadnjih
par
let
radi
mehanizacije
produkcije.

Joseph Snoy, 13.

Nekaj
spominov
No,
Chicago,
Ill.—Ker
nam
je
mnogim
ženskam
zgodnja
zima
opravila
delo
po
vrhovih,
imamo
nekoliko
več
prostega
časa.
Tako
bom
ustregla
vsaj
enkrat
onim,
ki
me
že
daj
časa
vprašujejo,
kaj
je
z
menoj,
da
se
nič
ne
oglašim.

Novembrske volitve

(Etbin Kristan v Cankarjevem glasniku.)
(Nadaljevanje.)
Seveda
ni
—in
to
se
prečesto
pozabi
—ameriški
predsednik
nikakršen
absoluten
vladar
in
ne
more
izvršiti
nič
resnično
važnega
proti
volji
kongresa
in
vrhu
tega
še
vrhovno
sodišče
lahko
prekriža
marsikateri
račun
zakonodaje
in
uprave.
Dasi
je
v
zadnjih
dveh
kongresih
demokratska
stranka
imela
odločujočo
večino,
vendar
predsednik
ni
užival
tiste
podpore,
ki
bi
jo
bil
z
ozirom
na
to
dajstvo
lahko
prickoval.
Marsikatero
reformo,
katero
je
priporočal,
je
preprečila
zveza
nazadnjaškega
demokratskega
krila
z
republikanskimi
reakcionarji
in
izvrševanje
tistih
reform,
ki
so
bile
sprejete,
je
naletelo
na
vsakovratne
zapreke,
postavljene
največ
od
tistih,
ki
še
vedno
verjamejo,
da
je
denarna
sila
največja
pravica.

Če
pa
predsednik
nima
diktatorske
moči,
vendar
ne
sledj
iz
tega,
da
je
vse
eno,
kdo
sedi
v
Beli
hiši.
Tudi
Lincoln
je
bil
konstitucionalen
predsednik,
a
vsa
zgodovina
Zedinjenih
držav
bi
se
bila
lahko
vse
drugače
zasukala,
če
bi
bil
v
tistih
časih
drug
mož
na
njegovem
mestu.
V
teku
pravkar
minule
kampanje
se
je
postopoma
ponavljala
beseda,
da
nič
ni
nado-mestljiv.
To
je
res,
je
da
nadomestilo
ni
vedno
toliko
vredno
kolikor
original.
Kolikor
primanjkuje
predsedniku
Zedinjenih
držav
aktualne
vladarske
moči,
toliko
večjo
ceno
ima
moralna
moč
voditelja
in
tudi
nasprotnik
mora,
kolikor
koli
lahko
kritizira
dejanja
in
nehanja
priznati,
da
je
postal
moralni
vpliv
sedanjega
predsednika
mogočen
in
je
priznan
ne
le
v
Zedinjenih
državah,
temveč
tudi
po
ostalih
delih
Amerike
in
po
vsem
svetu
sploh.

Zaradi
tega
so
zasledovalci
potek
volilnega
boja
in
z
nenavadnim
zanimanjem
čakali
na
rezultat
vsi
politično
interesirani
ljudje
na
tej
in
na
oni
strani
Atlantika,
vzhodno
in
zapadno
od
Pacifika.
Ponovna
izvolitev
Roosevelta
je
njim
pomenila,
da
ostanejo
Zedinjene
države
odločno
nasprotno
fašizmu
in
vsaki
diktaturi,
nastopajoči
pod
katerim
koli
imenom,
Rooseveltov
poraz
pa
bi
jim
dajal
—
četudi
slabo
opravičeno
—
upanje,
da
se
to
nasprotstvo
ublaži
in
da
pridejo
na
povrže
tisti
elementi,
ki
zagovarjajo
"sodelovanje"
s
katero
koli
v
Evropi
—
in
na
Daljnem
vzhodu
—
vladajoči
sili,
kar
je,
nediplomatično
povedano,
priznanje
nacizma
in
izpolnjevanje
fašističnih
zahtev.
To
je
razlog,
da
so
za
Willkieja
agitirale
vse
skupine,
ki
zagovarjajo
tolaženje
diktatorjev,
dasi
se
jih
je
v
resnici
otepal
kolikor
je
le
mogoče.
Glasovi
vseh
tukajšnjih
nacijev,
kjuklaklanerjev
in
vseh
onih
sploh,
ki
žele
Hitlerjevo
zmagao,
so
bili
oddani
zanj
in
ker
obozvalci
svastike
ne
store
ničesar
brez
navodila
ali
ukaza
iz
Berlina,
je
jasno,
da
je
hitlerizem
želel
njegovo
zmagao,
kar
je
bilo
kajpada
razvidno
tudi
iz
časopisja
v
raju
in
v
Musolinijevi
Italiji.

Nikakor
ni
verjetno,
da
bi
se
bile
zleje
gospodarje
"novega
reda"
v
Evropi
in
Aziji
izpolnile,
če
bi
bil
res
Willkie
izvoljen,
dasi
bi
nacijske
in
fašistične
organizacije
poskušale,
zahtevati
plačilo
za
volilno
pomoč.
Toda
veselje,
ki
bi
v
zapletelu
v
Hitlerjevih
in
Musolinijevih
prsih,
če
bi
bil
Roosevelt
poražen
in
pobitost
v
krogih,
ki
smatrajo
Roosevelta
za
praporščaka
svetovnih
protifašističnih
sil,
bi
lahko
imela
velike
moralne
posledice,
katerim
navadno
sledje
tudi
realne.
V
tem
oziru
je
Rooseveltova
zmagao
razjasnila
ozračje;
bila
je
entuzijastično
pozdravljena;
povsod,
kjer
se
vodi
boj
proti
tiranstvu
in
kjer
se
mora
še
skrivati
ljubezen
do
svobode;
izvalja
je
kletve
vseh,
ki
stopajo
z
železnimi
petami
po
ljudskih
pravica
in
ki
so
se
vdinjali
trinogom.

V
teku
volilnega
boja
se
je
kaj
pridno
rabil
argument
"tretjega
termina,"
republikanski
kandidat
ni
svojega
nasprotnika
nikdar
imenoval
drugače
kot
"kandidat
tretjega
termina,"
bogato
dnevno
časopisje
je
vsak
dan
sikaloz
z
najbolj
črniimi
barvami
"nevarnosti,"
ki
se
baje
skriva
v
tem
prelomu
stare
tradicije,
nazadnjaški
demokratje
so
ustanavljali
klube
za
Willkieja
zaradi
nesoglasnosti
s
podaljšanim
predsedstvom
in
nedvomno
je
ta
bav-lav
odvedel
mnogo
volilcev
iz
Rooseveltovega
v
Willkiejev
tabor.
Toda
tretji
termin
ne
daje
predsedniku
nič
več
moči
kot
je
imel
ob
prvem
in
drugem,
kongres
gre
z
dvajsetjako
večino
prav
tako
lahko
preko
vsakega
njegovega
veta
kot
je
večkrat
šel
že
prej
in
če
bi
zlorzil
svojo
moč,
ga
senat
prav
tako
lahko
obtoži
kakor
v
prvem
ali
osmem
letu
njegovega
predsednikovanja.
Biti
predsednik
Zedinjenih
držav
naposled
ne
pomeni
le
časti,
v
resnici
visokot
časti,
ampak
tudi
posel,
ki
zahteva
dejansko
delo.
Marsikateroga
predsednika
v
preteklosti
je
to
delo
tako
izerpalo,
da
se
je
prvi
dan,
ko
je
bil
zopet
navaden
državljan
čutil
odrešenega
in
Rooseveltu,
naj
se
strijnajo
ali
ne
strijnajo
z
njegovim
politikom,
je
treba
pravično
priznati,
da
je
svojo
nalogo
smatral
resno
in
njegovim
predsedništvom
ni
bila
nikakršna
sinegura.
Na
podlagi
tega
se
lahko
sodi,
da
tudi
v
teku
tretjega
termina
ne
bo
in
da
se
bo
nemara
tudi
on
oddahnil,
kadar
bo
končan.

(Konec
prihodnjic.)

(Dalje
iz
prve
kolone.)

lin
v
Aziji
pomagal
Ameriki?
Mar
s
tem,
da
nahujaka,
če
bo
le
mogel,
Japonce
na
vojno
z
Ameriko?
—
—
—

Upajmo,
da
Roosevelt
ni
tako
neumen,
da
bi
podkupoval
Franks
in
Stalins
zato,
da
bo
naposed
Amerika
tepena.
Demokracija
ne
sme
na
noben
način
zaupati
diktatorjem!

(Dalje
na
3.
strani.)

Irski "apizarji" v Ameriki

Pred
nekaj
dnevi
smo
pisali,
da
med
kato-liki
v
Ameriki
kar
mrgoli
"apizarjev"
in
večina
teh
so
Irci
ali
irskega
pokoljenja,
ki
zajemajo
svoje
zunanjo
politiko
iz
"nevtralnega"
Dublina
na
Irskem.

Najnovejši
irski
"apizar,"
ki
se
je
javil
v
ameriški
tisku,
ni
nihče
drugi
kot
kardinal
O'Connell
v
Bostonu.
Ta
visoki
glavar
kato-liške
hierarhije
v
Združenih
državah
je
ožigalno
"propagando
za
pritegnitev
Amerike
v
vojno"
in
apeliral
je
na
ameriško
javnost,
naj
deluje
za
mir,
ki
"bo
slonel
na
pravičnosti
namesto
na
evropski
politični
sili."

Dva
dni
potem
se
je
kardinal
O'Connell
spet
oglasil
v
javnosti
izražajoč
tope
simpatije
z
načrtom
Herberta
Hoovra
za
pošiljanje
ameriških
živil
skozi
angleško
blokada
v
dežele,
ki
jih
je
okupiral
Hitler.
Nekateri
največji
humanitarci
v
Združenih
državah
nasprotujejo
tej
akciji,
katera
bi
oslabila
obrambo
Anglije
—
in
Hitlerjev
režim
sam
pravi,
da
Anglija
bolj
potrebuje
živil
kot
pa
pokrajine
pod
okupacijo
Nemčije!

Radovedni
smo,
kakšna
bi
bila
tista
"pravična
baza"
za
mir,
katero
bi
zdaj
narekoval
Hitler,
če
bi
se
mu
Anglija
podala!
In
na
kakšni
"pravični
bazi"
bi
potem
nastopil
Hitler
proti
Ameriki,
katero
ima
že
zapisano
med
svojimi
kolonijami!
...
Slepota
teh
irsko-ameriških
"apizarjev"
je
naravnost
gorostasna
...

Podkupovanje Franka in Stalina

Iz
Washingtona
poročajo,
da
je
španski
fašistični
diktator
Franko
vprašal
ameriško
vlado
za
sto
milijonov
dolarjev
kredita
za
nakup
živeža
v
Ameriki.
Frankova
španska
domena
je
menda
po
civilni
vojni
tako
opustošena
in
izčrpana,
da
ljudstvo
Španije
nima
kaj
jesti
in
zdaj
naj
Amerika
pomaga
Franku
nasititi
Spance.

Obenem
poročajo,
da
je
državni
department
v
Washingtonu
obnovil
pogajanja
s
poslani-kom
Sovjetske
unije;
pri
teh
pogajanjih
baje
gre
za
nakup
strojnega
orodja
in
petroleja
v
Združenih
državah
s
strani
Stalinovega
režima,
s
strani
Amerike
pa
gre
za
neko
zvezo
z
ozirom
na
položaj
na
Daljnem
vzhodu.
Ameriška
diplomacija
si
dopoveduje,
da
agresivnost
japonskih
militaristov
enako
ograža
interese
 Rusije
in
Amerike
na
Kitajskem
in
na
vzhodu
Azije
sploh
—
in
da
bi
tamkaj
bilo
možno
sodelovanje
sovjetov
in
Združenih
držav.

Glede
Španije
tudi
poročajo,
da
se
bo
ameriška
vlada
morda
ozirala
na
Frankovo
prošnjo
za
sto
milijonov
dolarjev
kredita
za
ameriška
živila
pod
pogojem,
če
Franko
obljubi,
da
Španija
ne
pojde
v
vojno
na
strani
Hitlerja.

Bunk,
bunk,
bunk!
Franko
lahko
stokrat
obljubi,
da
Španija
ne
pojde
v
vojno
—
Španija
pojde,
lačna
ali
sita,
kadar
Hitler
odredi,
kajti
Franko
dolguje
Hitlerju
svojo
zmagao
nad
špansko
demokracijo.
Kakor
poročajo,
je
Španija
polna
nemških
špionov
in
gestapovcev,
ki
skrbno
pazijo,
da
se
Franko
ne
izneveri.
Kdo
more
jamčiti
Ameriki,
da
njena
živila
še
gorka
ne
odidejo
preko
okupirane
Francije
v
Nemčijo?

Danes
so
kritični
časi
za
demokracijo
—
in
ameriška
demokracija
ne
bi
smela
na
noben
način
in
pod
nobenim
pogojem
dajati
orožja
in
kruha
sovražniku,
ki
je
obsodil
vesoljno
demokracijo
v
smrt.
Franko
še
danes
strelja
španske
republikane,
katere
je
Hitler
zajel
na
Francoskem
in
jih
pošilja
v
Spanijo
in
smrt.
Pravkar
poročajo,
da
so
nacijski
ujeli
v
Franciji
in
poslali
Franku
znanega
socialističnega
voditelja
in
predsednika
španske
lojalistične
vlade
Larga
Caballera
(katerega
so
strmoglavili
komunisti
na
komando
iz
Moskve
leta
1937).
Amerika
naj
torej
nasiti
Frankovo
morilsko
tolpo,
katera
strelja
najboljše
španske
demokrate!

Prav
tako
bi
bila
kakršna
koli
zveza
z
Rusijo
na
Daljnem
vzhodu
največja
prevara.
Pošiljanje
orožja
in
olja
(kje
je
pa
kavkaški
petrolej,
a
katerim
se
sovjeti
toliko
ponašajo?)
v
Rusijo
bi
bilo
na
razpolago
Hitlerju
in
teplo
bi
Anglijo,
kateri
Amerika
pomaga
na
drugi
strani.
Amerika
vendar
ve,
da
v
Evropi
Stalin
pomaga
Hitlerju.
Na
kakšen
način
bo
Sta-

(Dalje
v
zadnji
koloni.)

Prvi
rekruti
prihajajo
v
taborišče
Fort
Sheridan
pri
Chicago.

Novice iz starega kraja

Slovenije

PREŽETA ŽIVLJENJSKA USODA MLADIH ZAKONCEV

Slika današnjih razmer v Jugoslaviji

Med problemi, ki danes zahtevajo najnege, bi moralo biti predvsem prva vprašanje mladega človeka, vprašanje družine, otrok, zdravja in bodočnosti vsakega posameznika. Nobene kulturne države ne moremo smatrati za kulturne, če niso izpolnile te zahteve. Pri nas smo v tem pogledu daleč zaostali za velikimi državami. Prvo bogato opremljeni inštituti in vse mogoče materialne pogoje, pri nas pa nevednost, neznanje in nevednost. Polovica poslušalcev univerze je iz vasi ali iz revnih okolij. Že v gimnazijih so se morali boriti z najrazličnejšimi materialnimi neprilicami. Njihovo življenje je predstavljala lačnina, mraz, slaba obleka, predvsem pa pomanjkanje hrane. Vse to je imelo na razpolago slovenskega človeka, ki je vendarle tako bogat in močan, da tako ni mogel pridobiti polne izobrazbe, še manj pa si je pridobil vsaj obrise resnične svetovne moči.

KONCERT TRBOVELJSKEGA SLAVČKA

Trboveljski slavček ima svoj zasluzek, zato ni bilo prav za prav treba niti one običajne bučne reklame, da so se Maričani udeležili koncerta dne 5. oktobra v tako častnem številu. Velika dvorana Sokolskega doma je bila zasedena do zadnjega kotička, to pa je več kot zgovoren dokaz, kako je za mladinski zbor priljubljen. Močno privlačno silo pa je imelo tudi ime Režike Koritnikove, naknadne zborovske solistke, ki nas je vselej navduševala s svojim srebričastim in nežnim sopranom.

Spored večera je bil tako sestavljen, da je zbor nastopil v prvem in tretjem delu, solistka pa v drugem. Otvorilno točko koncerta sta tvorili dve Grbčevi cerkveni kompoziciji "Gospodi pomiluj" in "Slava", zloženi v orientalne cerkvenoglasbene diktacije. Sledile so ji Adamičeva "Pesem beračev", moj "Jutranji zvon" in Lajovčevi "Veseli Koleniki". Zbor je te skladbe odspel skladno in prepričevalno ter je zlasti po Lajovčevi žel krepko priznanje, ki se je ponovilo, ko je na oder stopilo odposlanstvo tukajšnjega učiteljskega društva (gospa Dojčinovičeva in gosp. Horvat). Dirigentu gosp. Suligicu je gosp. Horvat ob primernih pozdravnih besedah izročil lajovčev venec v priznanje njegovih zaslug za širjenje mladinske glasbe.

Kanadski letalci prihajajo v Anglijo

London, 10. dec. — Nadaljnji kontingent kanadskih letalcev je dospel v Anglijo. Luka, v kateri so se letalci izkrcali, ni omejena. Dva fanta sta izgubila življenje, ko je silen vihar razdejal to poslopje v Chicagu.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje z 2. strani.)

je 3. dec., ko k potoku prihaja par konjčkov, da ju napoji in mi pravi (ničesar nisem slutila): "Franeka, hiti domov, mama so ti umrli." Ne vem kako sem prišla domov, znan mi je le prizor ob postelji moje mrtve matere in jok družine. Tam so bile tudi tri mamine prijateljice: Mihevkova mati (mati prej omenjene Mary Spehek), Špilcova mati in Drmaškova Lenka. Spominjam se joka in besed teh žensk, češ zakaj je morala umreti tako velika in mlada ženska. Moja mati je bila vitke postave in stara šele 35 let.

Danes, ko to pišem, je preteklo 44 let. Gotovo se bo ob teh vrsticah marsikdo spomnil omenjene Lenke, ki je marsikatero umrlega spremlala na vrhniški pokopališče s svojo malo svetilko in čula ob mrtvaških odrih. Tako tudi moje atarje in nazadnje moje staro mater. Tako smo otroci ostali sami in brez vsega in gledati je bilo treba za življenjski obstoj.

Bilo mi je 11 let, ko je bilo treba v službo, toda kam? Bila je Ambolovka, ki me je peljala v Sinjo gorico, kjer sem ostala sedam let. To je tudi varok, da smo se vrhniški sovratniki porazgubili. Kot imajo vsi mladoletni varuha, tako sem tudi jaz imela dva — Jožeta Brendiča, bratrance moje očeta, in deželnega svetnika, ki je bil moj velike postave in grob. Ko sem se naveličala službe na kmetiji, se mi je zahotelo v Ameriko. Tu pa je bilo treba tudi svetnikovega dovoljenja. Bilo mi je 19 let. Ker sem poznala njegovo grobost, me je skrbelo, ali mi bo dovolil. In res mi ni, poleg pa me je še pokaral, češ da za pridne je dosti dela doma. Nisem mu ostala dolžna in mu odgovorim, ako mi ne dovolji v Ameriko, pridem na obično in naj me za živi. Tu je šele postal ogenj v stehi in me še bolj ošteje, naj se nikdar več ne prikažem pred njim, češ čakala boš do 24. leta. In res se je tako zgodilo, kajti on je živel še precej časa potem. Ko sem postala sam svoj gospodar, sem bila v enem mesecu v deželi svobode. To je bilo 1. 1913.

Verska vzgoja v francoskih šolah

Vichy, Francija, 10. dec. — Načrt glede uvajanja verske vzgoje v francoskih ljudskih šolah je objavil Jacques Chevalier, prosvetni podminister v Petainovi vladi. "Brezbožni pouk je imel svoj dan v Franciji," je rekel Chevalier. Verski pouk v francoskih šolah, katere je podpirala vlada, je bil odpravljen pred sedmimi leti.

Ogrska zaprla poljsko poslaništvo

Budimpešta, Ogrska, 10. dec. — Poljsko poslaništvo je zaprla vrata na zahtevo ogrske vlade, ki je bila nekdanja največja prijateljica Poljske. Vzrok si bil naveden. Angleška vlada je protežirala pri ogrskih avtoritetah. Poljski poslanik Leon Orłowski bo ostal v Budimpešti kot privatna oseba.

Kanadski letalci prihajajo v Anglijo

London, 10. dec. — Nadaljnji kontingent kanadskih letalcev je dospel v Anglijo. Luka, v kateri so se letalci izkrcali, ni omejena. Dva fanta sta izgubila življenje, ko je silen vihar razdejal to poslopje v Chicagu.

Pismo iz Londona

20. novembra 1940.

V tem času se po navadi dolga angleška jesen začena nagibati proti koncu. Letos ni bila nič manj, kakor druga leta, bogata na barvah po drevu in jagodah po grmovju. Tudi snježne smo že imeli, ki so za nekaj zgodnjih ur pobelile tla. Zdi se mi, da so se oglasile preje kakor druga leta. Se vedno imamo časa in razpoloženja dovolj, da sledimo življenju narave, pa naj bo "blitz" nad nami ali ne: tako imenujemo vsakonočno zračno vojno nad Londonom; za poldnevne alarme se pa nihče ne zmeni.

Življenje narave gre dalje svoje pot. Dalje gre življenje nas, ljudi. Prividil smo se vojnih razmer. Če ne sluhā prav blizu sebe rezeka vršanja bombe, leče preko nočnega ozračja, te zbirka vseh mogočih glasov kaj malo moti. Novoprišleci se le še zdronejo, ko zalajajo protizrakoplovni topovi, ko odmevajo oddaljene eksplozije. Za nas je to prenehalo biti senzacija. Izkrhala se je ostrina "novosti".

All življenje nas, ljudi, ne gre dalje prav tako, kot smo ga bili vajeni. Ker vojna je sila, ki pri-mora človeka, da se omeji na bit-stva. Ni mogoče nadaljevati z vsemi navadami in običaji, le z onimi, ki so nam najdražji in najvažnejši. Prerešeti in premeriti moramo vrednote svojih dobrin in čustev. Le ono, kar je vredno boja za obstanek, preživeti. Vsi priveseki in okraski so zavrnjeni. Ostane le jedro, za katero se moramo boriti brez pridri-ka. Življenje: tvoje, svojih svojcev in soljudi. In večine si-le, iz katerih kljuje novo življenje.

Božični čas je tak običaj, ki ga ne moremo zavreči. Mejniki med starim letom in novim. Priznanje družine, ki ima, kakor stari bog Janus dva obraza: eden gleda nazaj v preteklost, drugi v bodočnost. Ne, božiča ne moremo pozabiti v vojni in le o božiču ne moremo pozabiti svojih družin.

Tako se bomo v teh tednih najbrže srečali s mislimi v stari do-movini: pri svojcih v Sloveniji. Kdo ve, kakšne čase imajo tam; kdo ve, kaj jih še vse čaka. Bo-še "miz ljudem na zemlji" v starih krajih, ali se bo bojišče raz-predlo preko njih?

Evropski bojišče je, spet na balkanskih tleh. Podrle so se lu-zije prijateljev, ki so upali — kar se je zdelo precej brezupno — da bo Balkan to pot le motril-no vojno. Podrle so se lužije, sovražnikov, ki so računali, da se Balkan ne bo ustavljal njihovim pogumnim načrtom. Treba je bilo junake male Grčije, da so se ti načrti izjalovili. In njena je zaslug, da so se stvari obrnile na bolje.

Izkazalo se je že, kako važno je, da ima Anglija svoje baze na grškem ozemlju, odkoder je lahko doseči južno-vzhodno Evropo in v prvi vrsti za zdaj — Italijo. Dalje je važno dejstvo, da Italija ne more kar tako mimogrede po-hoditi malega soseda, ki ji je na poti. Grška odpornost je nepre-čeljive važnosti za nadaljnjo smer, ki jo bodo ubrale balkanske države. Brez dvoma je bilo ljud-sko razpoloženje vse preko tega, tako mladega in življenja polne-ga dela Evrope, odločeno, da se do skrajnosti ustavljajo invaziji. Ali spriče žalostnih dogodkov na severozapadu Evrope, posebno še po padcu Francije, kdo bi zame-

Zahvala

La Jolla, Cal. — Dne 7. dec. se tužnega srca spominjam smrti mojega ljubljenega moža in očeta, mojih otrok Jakoba Škerla. On je umrl po dolgi in mučni bolezni pred dvema leti radi hudega revmatizma.

Ob tej priliki se zahvaljujem SNPJ, ki mi je bila v veliko pomoč že trikrat — ob času mozeve in moje bolezni. Prav tako se zahvaljujem vsem sorodnikom in prijateljem, ki ste me obiskali in mi pomagali ob času moje zadnje bolezni. Odkar smo tukaj v California, se jaz in otroka dobro počutimo. Pozdravljeni vse!

Jennie Turk-Skeri.

Popravek

Salem, O. — Pravilno bi se moralo v mojem dopisu glasiti, da se je 5-letna R. M. Celjn podala na operacijo, mala M. Kordan pa si je zvinila nogo. (Vse dopis-nike prosimo, naj pišejo razlo-čno in jasno, da uredniku ne bo treba ugibati, kaj je kdo imel v mislih ali kako se kdo piše in bo pri urejevanju dopisov manj po-mot.) — Ured.

Frances Mihevc.

Mehika bo sprejela španske begunce

Mexico City, 10. dec. — Miguel Aleman, notranji minister v novi vladi, je izjavil, da bo na-črt, ki ga je odobrili prejšnji pred-sednik Lazaro Cardenas, da do-bi 100.000 španskih beguncem za-vetje v Mehiki, izveden. Ti be-gunci se nahajajo v Franciji.

ril balkanskim voditeljem, še je bilo njihovo obnašanje tako previdno, da se nam je včasih zdelo, da bodo podlegli brez boja? Samo britski imperij je do zdaj še vzdržal boj s tem sovražnikom, kako bi se upale spustiti balkanske države v to burbo?

Ne smete me napačno razume-ti, da želim vojne nad ubogo ma-lo Slovenijo. Vem, koliko neiz-mernega trpljenja ji prinesla za seboj. Ali na drugi strani vem tudi, da so se naši očeti in de-dje ustavljali istemu sovražniku. In niso se kesali. Časi so bili večkrat težki, ali vsak začetek je težak. Mnogo krivic je zado-bilo Slovenijo. Pa vendar: pogle-dano z viška na široko in v da-ljavo: življenje v njej je dobilo novih moči, njena obzorja so po-stala bolj prostrana in bolj svo-bodna.

Pa dejstvo samo, da so se ge-neracije pred nami borile za sta-ro pravdo v tej ali oni obliki ali proti vedno istemu sovražniku, še ne pomeni nujno, da jim mora današnje ljudstvo slediti. Čas spremeni vrednote. Na žalost se nasprotnik ni prav nič spreme-nil. Njegovo obetanje "novega evropskega reda" ni nič drugega, kot njegovo obnašanje; ki se ga bodo naši starši še spominjali: slovensko so imenovali "jezik sluzničadi", ali včasih "pasji je-zik." Vse največje dobrine se bo-do dosegle na tem svetu, ko bo-do ljudje drug drugemu priznali, da smo si enaki. Ničesar vredne-ga se ne more poroditi iz misli, da je gotovo ljudstvo izvoljeno, da vlada in zaničuje druge.

Na nesrečo ne moremo temu ljudstvu, ki se kopri po svetu kot edini nosilec kulture, do-povedati na drug način, da smo ostali svet še tudi nekaj vredni, — najmanj njim enaki, če ne bolj, — kot z najgrozotnejše vojne. Čudna kultura, če ne do-pusti drugega dokaza, kot "s pa-stjo po glavi". Ne pomagaj nič, tako smo v sredi vojne.

Tako bomo letos drugič prazno-vali "vojni" božič v Londonu. Počitnice bo manj, puranov bo manj, ali pudingov in drugih drobcev ne bo primanjkovalo. In seveda: miru ne bo, nemški bom-bniki bodo poskrbeli za to. Sve-ti večer bodo tisoč praznovali v zavetiščih v manjših privatnih zavetiščih po vrtovih, v skupnih nadzemskih in podzemskih zavetiščih in v podzemski železnici. Udobnosti bo manj, veselja bo manj, ali več bo tovarštva in pri-srčnosti. Niti ta vojna ni tako brezupno strašna, da bi ne mo-glo biti nič dobrega v njej. Za one, ki bodo tako srečni, da bodo dočakali njen konec, bodo spomi-ni na to vojno bolj polni pogu-ma in ponosa, kakor Morda no-beni drugi.

Vam v Ameriki lahko želim "arečen božič", ker gotovo ne bo dosti drugačen od drugoletnih na splošno. Prav zdajle mi je pri-šlo na misel, da sem letos izred-no zgodnja s svojimi voščili. Ali tako smo se privadili v zadnjih mesecih, da ne odlašamo na ju-tri, kar lahko storimo danes, da se tega še komaj zavedamo. Ker, kdo ve, če bo jutri še kdo tukaj, da bo ponesel to pismo na pošto. V teh časih ne moremo biti ničesar gotov. Ali ker imamo neooj iz-redno mirno noč, lahko upam, da boste le čitali to pismo.

Dolenjka.

Najzanesljivejše dnevne delavske vesti so v dnevniku "Prosveti." All jih čitate vsak dan?

The Garden Encyclopedia
1400 STRANI — 750 SLIK
vključno 250 FOTOGRAFIJ
NAPISALI NAJBOLJŠI AMERIŠKI VIJNA-RESI VEŠČAKI IN IZDAJ.
E. L. D. SEYMOUR, B. S. A.
Kdo samo knjiga, ki vam nudi vse, celo ve-
ste vrstovskih knjig. Ta knjiga je bolj popolna,
bolj zanimiva, bolj razumljiva in bolj uporab-
na, kot katerakoli druga vrstovska knjiga.
Čudili se boste in veselili boste, ko boste videli, kako natančno var-
THE GARDEN ENCYCLOPEDIA pouči o vsaki najmanjši podro-
bnosti v obdelovanju-rtu. Knjiga je bila skrbno sestavljena, tako da
ni izgubljeno prav nič, kar je zanimivo in potrebno za vrto. Kar je
v knjigi, je bilo vse skrbno preučeno, tako da je vsa popolna, ja-
mo, priprona, pa natančno. To je nova vrstovska vrstovska knjiga
popolna, praktična, prijetna in lahko razumljiva. Prekušajte
jo kar najhitreje natančno sami. Prepričali se boste, da boljše vrstov-
ske knjige ni kot je THE GARDEN ENCYCLOPEDIA.

— NAROČITE PRI —
KNJIGARNI SLOVENIC PUBLISHING CO.
216 West 18th Street, New York, N.Y.

